

Blandede bolsjer i ny forbedret udgave?

- Nye fagbøger til faget Dansk, kultur og kommunikation i pædagoguddannelsen

Birte Gudiksen, lektor i dansk, Ballerup-Seminarieret

Fra 1. juli har pædagoguddannelsen haft et nyt fag: dansk, kultur og kommunikation. Overfladisk set ligner det en sammenlægning af en række fag og fagområder i den gamle uddannelse – altså "det samme men på en anden måde". Set med et grundigere blik er faget absolut ikke "det samme", men et nyt fag der skal til at skabe sine egne traditioner og forståelser. På den ene side er ændringen af danskfaget til et nyt og mere omfattende fag et længe næret ønske også fra pædagogseminariernes side. Danskfaget har generelt haft højst forskellige ingredienser på de enkelte seminarier, hvilket man har kunnet konstatere, når man har været ude som censor. Hensigtsmæssigt måske i det enkelte seminariums profil, men overordnet set har danskfaget været lidt en gang "blandede bolsjer" med forskellige smagsvarianter hvert sted. På den anden side har selve arbejdet med bekendtgørelsens tekst har været sejt. Der har været en ret tydelig ministeriel bevågenhed og hensigt ift. at rette faget mod særlige samfundsmæssige anliggender og behov. Det nye fag har således en stærk fokusering på sprog, sprogtilenelse og to-sprogethed:

"Fagets skal styrkes med henblik på at skærpe den studerendes kulturelle og sproglige bevidsthed og give pædagogerne bedre forudsætninger for at bidrage til barnets sproglige udvikling, herunder den sproglige udvikling hos tosprogede børn. Faget vil således fremover rumme en kulturfaglig, en sproglig og en kommunikativ del" som det hedder i bemærkningerne til den ny lov om pædagoguddannelsen.

Selv om det har lykkedes at bevare en del det "gamle" danskfags indholdselementer, kan man også frygte at en del er gået tabt. Og de bøger, der p.t. er på markedet som nye grundbøger til faget tager da også hver især udgangspunkt i

at etablere en holdning ift. de politiske mål, der er lagt ned i faget:

"Den nye bekendtgørelses bestemmelser er brede og vidtfavnende således at faget måske kan bevare og videreudvikle sin identitet i pædagoguddannelsen og i den pædagogiske profession som det brede kulturproduktive og kulturteoretiske fag, at det kan danne rammen om en tiltrængt fornyelse af de sproglige dimensioner i en bred forståelse af sprogets betydning som redskab og værktøj til udvikling af identitetsmæssige, sociale og æstetiske kompetencer, og at faget som noget delvis nyt kan rumme bredere kommunikative felter."^a

Ligesom Niels Mors, der har forfattet ovenstående, tilhører jeg den "gamle dansklærer-garde", som bekymret har set til på sidelinien mens bekendtgørelsesarbejdet skred frem. Faget har med den ny bekendtgørelse fået en ny og tilsyneladende bedre position i pædagoguddannelsen – som selvstændigt og obligatorisk fag. Men fortolkningsfriheden og – kunne man frygte – kreativiteten er måske røget sig en tur. Og hvad værre er: faget er ikke VORES længere. Nu står andre fagkolleger med samme hævd på territoriet. Selvom dansklærerne på pædagogseminarierne jf. ovenfor ikke har været en homogen gruppe, er det nu en langt mere blandet flok, der står med ansvaret for det nye fag. Ved en konference for det nye fag kunne vi blandt deltagerne næsten finde repræsentanter fra samtlige fag i den gamle uddannelse!

Set fra seminarierne har det nye fag altså skabt uorden i geledderne – vi er stadig i proces med at finde vores egne ben i et nyt fag og en ny faggruppering. Men samtidig skal vi kunne give de nye studerende, som netop er startet på den ny pædagoguddannelse, et indtryk af et sammenhængende distinkt fag, som

man kan øjne en afsluttende eksamen i om nogle år. Det siger sig selv at en grundbog, der aftegner faget som et sammenhængende hele, vil være en rigtig god ting. Både for de lærerteams, som nu samles om faget, og som møder ind med vidt forskellige forudsætninger og har brug for at finde et fælles afsæt. Og for de studerende, der gerne skulle se faget som enhed.

Den tanke er der sandelig også nogle forlag, der har haft. Ikke mindre end tre nye bud på en grundbog til faget udkommer i hælene på hinanden. De to: **Dansk, kultur og kommunikation – et pædagogisk perspektiv**, redigeret af Mogens Sørensen fra Akademisk Forlag og **Dansk, kultur og kommunikation – for pædagoger**, redigeret af Pernille Bjarnhof Storm, er allerede nået til hylderne i boghandlerne, den tredje – også med titlen **Dansk, kultur og kommunikation – redigeret af Signe Holm-Larsen og Peter Mikkelsen** fra Kroghs Forlag, udkommer i oktober. Og så er der lige før sommer kommet en bog fra forlaget Academica, **Sprog som værktøj og legetøj**, redigeret af Hanne Hede Jørgensen, som også kunne siges også at være et bud på en grundbog til det nye fag.

Alle bøgerne er antologier. Der er altså forskellige "mix" af fagets nye blanding af fagelementer, ligesom man har forsøgt at lægge en eller anden form for linje og markering af grundholdninger ift. fagets indholdsbeskrivelse, fortolkning af de centrale færdigheder og kundskaber de studerende skal bibringes gennem uddannelsen og angivelse af fagets relation og betydning for praksisfeltet.

I det følgende vil jeg se på de tre af udgivelserne, som allerede er på bordet. Ikke i form af en grundig og gennemgribende anmeldelse – men snarere som en foreløbig vurdering

ud fra to perspektiver, som for mig er væsentlige i forhold til, hvor vi befinder os i faget lige nu: Dels ud fra behovet for at den nye faggruppe omkring Dansk, kultur og kommunikation kan finde et fælles afsæt omkring faget: en rød tråd, en fælles referenceramme, et fælles sprog og kultur. Dels ud fra behovet for at kunne give de studerende en bog i hånden, som ikke bare tegner faget, men som også både kan bruges i DKK-undervisningen gennem hele studiet, og til de studerendes egen "frie" læsning og som afsæt til videre studier i udvalgte områder af faget.

Sproget som samlende element for faget

I vores arbejde med at udmønte bekendtgørelsen til studieordning på mit seminarium har vi talt meget om, hvad der kan siges at være en fælles faktor for DKK-faget – altså hvilket element forbinder de enkelte dele og samler det til en helhed. Her har vi især talt om at sproget meget bredt betragtet er en væsentlig faktor i det nye fag. Derfor har jeg og mine kolleger i teamet valgt den bog, som faktisk ikke har kundgjort sig som grundbog: nemlig *Sprog som værktøj og legetøj* til undervisningen i det første semester. Det er der flere grunde til: Den er kyndigt redigeret af Hanne Hede Jørgensen, som har sørget for at de forskellige artikler i bogen forholder sig til hinanden, hver artikel er introduceret med en manchete, der sætter den indholdsmæssigt på plads i helheden, ligesom det indledende afsnit på forbillig vis trækker trådene sammen. Og så er den didaktisk tænkt: sprogligt er den lagt på et niveau som en førsteårsstuderende kan kapere, væsentlige pointer er fremhævet i teksten og i øvrigt levendegjort gennem praksiseksempler. Derudover er der andre fortællinger, som mellem artiklerne leverer små pauser og "tankevækkere".

Og så er der Egon, som er et af de børn, der i daginstitutionerne (og andre steder) påkalder sig de voksnes fordomsfulde diagnosticerende blikke: altså en af de "vanartede" uden for pædagogisk rækkevidde. Ham Egon er der en særlig kærlighed til, et misforstået barn, 'entartet' i betydningen særegen, spøjs, genial, fordi han går på tværs af de voksnes/pædagogernes skemaer for,

hvorledes børn skal opføre sig og tænke. Egon står for en vidunderlig metafor: en "rusten orkidé", som selvfølgelig straks irttesættes af pædagogen, fordi han taler forkert: *Det hedder ikke en rusten, men en vissen orkidé*. Mette Hegnhøj Mortensen, som gennem sit bachelorprojekt har indsamlet fortællingerne om Egon etablerer heroverfor det barne- og menneskesyn, som bogen i bedste reformpædagogiske tradition hviler på. Og bogen er hermed eksemplarisk i mere end én forstand: som læser bliver man i høj grad gennem praksisfortællingerne tunet ind på det allervæsentligste i pædagogisk arbejde: at man skal slå lyttebøfferne ud, se bag om handlinger, skabe relationer

arbejde i pædagogisk virksomhed, men som undertitlen *Om sprog, kultur og kommunikation* antyder, kommer bogen med sit brede sprogbegreb rundt om de fagelementer, som det nye DKK-fag indeholder, dvs. sprogteori og sprogtilegnelse forenes med et antropologisk, kulturelt, æstetisk og et pædagogisk perspektiv. Bogens grundlæggende holdning til sprog bunder i Wittgensteins funktionalistiske sprogfilosofi, hvorudfra sprog udfolder sig i sociale praksisser. Det er derfor ikke kun det enkelte individs sprogformåen, der er interessant, men de sociale kontekster sproget kan udfoldes i. Eller som eksemplet med Egon: lukkes i. Bogen er således bygget med artikler

på et ligeværdigt grundlag, undlade at dømme, leve sig ind, og alligevel handle forsvarligt, professionelt, fordi man forstår hvad man har med at gøre. På den led skriver bogen sig også klart op imod en tendens, hvor tests bliver svaret på kvaliteten i pædagogisk arbejde og den nationale selvfølelse svækkes mærkbart af et dårligt resultat i en PISA-undersøgelse.

Sprog som værktøj og legetøj har som titlen også viser udgangspunkt i sprog-

af mere teoretisk tilsnit og artikler som har udgangspunkt i praksis. Og bogen kommer hermed rundt om de fleste af elementerne i DKK-faget.

Med min egen baggrund i de musik-æstetiske fag har et gennemgående ærinde i min undervisning været at give de studerende en "fornemmelse for sprog og for sprogets betydning", men netop med udgangspunkt i det æstetiske, hvor vi kaster os frådende ud i et hav af

fortællinger i ord og krop med sanserne på fulde omdrejninger. Og med dette i baghovedet har bekendtgørelsens udmøntninger af det nye fags indhold nærmest virket som en kold klarklud i ansigtet. Samstemmende med Niels Mors har jeg tænkt, at det godt kunne gå hen og blive et rigtigt kedeligt fag. Derfor har jeg også med glæde læst eksempelvis bogens artikler om sprogtilegnelse, hvor Jeanette Svendsen i Relationer og dialog som sprogudviklingens lokomotiv har leveret en af de bedste og mest veloplagte artikler jeg har læst om barnets sproglige udvikling. God fordi den på den ene side er fagligt lodig, men samtidig formår at fortælle en god historie med masser af billeddannelse hos læseren, der fremmer forståelsen af det teoretiske grundlag, som her er baseret på Daniel Sterns udviklingsteori. Da jeg ved at mange af mine nye studerende ikke selv har så mange erfaringer med børn og at mange ikke har forudgående erfaringer med pædagogisk arbejde^b, skal der altså skabes en "fornemmelse af sprog" som indfaldsvinkel til faget og fagets beskæftigelse med sprogarbejde i det hele taget. Det gør Jeanette Svendsen med sin gode fortælling som glimrende suppleres af hhv. Niels Mors' lidt mere alvorstunge, men væsentlige problematiserende artikel om sprogstimulering samt Trine Mors Larsen og Birgitte Yde Kjærs artikel om sprogspædagogik og sprogmiljøer. De tre artikler alene hænger fantastisk godt sammen ift. både at give viden og indsigt i sprogets betydning og børns sprogtilegnelse og generelle udvikling, og tage fælles diskussioner med de studerende omkring holdninger og værdier i sprogarbejde. Det samme gælder artiklerne om fortælling og børne- og ungdomskulturelle emner, som både er gode til at blive kloge på, men endnu bedre danner gode indfaldsvinkler til de dialoger og diskussioner i undervisningen og de studerendes gruppearbejder, som gør endnu klogere – fordi man bliver tvunget til at reflektere og tage stilling.

Jeg har fået utrolig megen inspiration til min kommende undervisning, måske netop fordi bogens artikler ikke lukker sig om sig selv og et konkret anvisende niveau: gør sådan og sådan! Men derimod åbner op for videre tanker og inspi-

rerer. Hanne Duus har skrevet en rasende god artikel: Med øje for børns sprog og digitale kultur som får koblet børns og unges brug af medier og mediekonvergens med sprog- og billedpædagogisk arbejde. Netop fortællingerne om hhv. Frederik på 10 år og Veronica på 5 som gennem et billedbehandlingsprogram fortolker og eksperimenterer med et Michael Kviums bizarre billeder, og drengene Kristoffer og Kristian på 17 år som spiller World of Warcraft forklarer hvad det er for en æstetisk dannelse og kompetenceudvikling, der finder sted i børns og unges møde med digitale medier. I artiklen er der gode henvisninger til netsider, som jeg næsten ikke kan vente med at komme på sammen med mine studerende. Med den tanke i baghovedet at her kommer jeg selv til at lære en masse. Specielt når vi bevæger os ind i cyperspace er mine studerende langt mere kompetente aktører end jeg selv – hvilket i sig selv understreger at undervisning i det moderne i høj grad også handler om at få de studerendes viden i spil.

En anden artikel jeg blev vældig optaget og grebet af er Zeradasht Horu og Hanne Hede Jørgensens Kulturfortællinger og dialogiske rum. Her udveksles to livsfortællinger om kultur og dannelse fra Irak og Danmark i et vedkommende og afsindigt spændende kulturmøde, der netop – ud over at inspirere til at skabe lignende kulturmøder med de studerende – giver læseren lejlighed til at reflektere over, hvad man selv er rundet af og hvorfor man er blevet den, man er. Og det er jo lige netop de refleksioner, der er et nødvendigt led i at man selv kan skabe et møde mellem sig selv og andre, uanset hvilken kulturel baggrund de og man selv har. Det er artikel som i sig selv viser fortællingens kraft og evne til at skabe erkendelse.

Jeg kunne sådan set blive ved. Når jeg har fremhævet enkelte artikler er det ikke fordi de er bedre end de andre i bogen, for Sprog som værktøj og legetøj er trods antologi kvalitetsmæssigt en meget homogen bog: indholdsmæssigt relevant og bundet sammen til en helhed, sprogligt veloplagt med sans for den gode fortælling, og med en evne til at formidle med vægt på kommunikationens enorme

betydning pædagogens kernefaglighed: at kunne arbejde med mennesker. Den har været en sand fornøjelse at læse! Det håber jeg også mine studerende vil synes, så den faglige læsning også bliver lystlæsning og giver smag for mere. Nej DKK behøver ikke at blive et kedeligt fag.

Kultur som gennemgående element i faget

Mogens Sørensen, som har redigeret den ene grundbog: Dansk, kultur og kommunikation – et pædagogisk perspektiv, har haft den fordel at sidde i bekendtgørelsesudvalget. Bogen virker da også som et projekt, der har haft den fornødne tid sideløbende med bekendtgørelsesarbejdet til at lave en samling af artikler, der er knap så sammenhængende som den forrige bog, men hvor der dog er blevet indarbejdet krydsreferencer, så læseren også selv kan gå videre med andre artikler. Typisk vil man hverken som læser eller i undervisningen gå frem fra side 1, men vælge ud, hvor det nu er relevant. Sørensens bog har da også et højere lix-tal og mere teoretisk tyngde. Det er grundlæggende en temmelig fyldig bog, både indholdsmæssigt og sidetalsmæssigt. Artiklerne er generelt af høj kvalitet. Der er taget behørigt hensyn til at alle fagelementer skulle repræsenteres og at bogen i en vis grad også medtager de forskellige specialiseringsmuligheder, der ligger i uddannelsen ift. børn og unge, mennesker med sociale problemer og mennesker med handicap. Enkelte artikler får lejret det gamle danskfag inden for det nye fags kontekst, men der er også lagt vægt på at tegne omridset af det nye fag og dermed de nye dimensioner, der er lagt i faget. Der bliver således skabt et grundigt overblik over fagets genstandsområder ud fra relevant forskning og mange af artiklerne er akademiske i både niveau og sprogtoner. Det betyder også at en del artikler vil være svære for en nybagt studerende at læse, til gengæld bliver en del af de problemstillinger og fagområder, som bliver præsenteret i den først nævnte bog, solidt underbygget. Og heldigvis præsenterer den sig også solidt i hardcover, som kan tåle at blive slæbt med i tasken og brugt gennem et helt studie. Hvilket jeg også tror den vil gøre. Den er således også mit andet valg af grundbog til faget og dermed en

bog, jeg ud over den første vil bede mine studerende om at anskaffe, fordi den vil blive brugt i undervisningen gennem hele faget.

I Mogens Sørensens redigering kunne det se ud som om især kulturperspektivet i faget er blevet vægtet som gennemgående element. I bekendtgørelsen indgår begreber som kulturforståelse, kulturelle udtryksformer, kulturelle fællesskaber, kulturelle sammenhænge og kulturel baggrund i DKK-faget, ligesom der skal opnås færdigheder og kundskaber i "kulturbegreber, herunder æstetiske og antropologiske samt kulturelle processer, kulturmøder og kulturel mangfoldighed". Man kan godt forestille sig en næsten babylonisk begrebsforvirring, når bekendtgørelsens mange kulturbegreber skal fortolkes og udmøntes. Det synes jeg denne bog får imødekommet ved en grundig præcisering af de forskellige kulturbegreber og diskussioner. Især hhv. Kirsten Drottners artikel om Kultur – begreber, analyse, praksis og Beth Junckers Børn og kultur – mellem gamle begreber og nye forestillinger, får sat begreber på plads men også introducerer nye og aktuelle diskussioner inden for området. Og for den nye læser vil jeg sige: start her! fordi disse to artikler også kan anvendes som belysning af kultur i de mange betydninger, som de andre artikler tager op.

Jeg skal ikke gå i detaljer med de mange fyldige artikler i bogen. En del af artiklerne hviler på kendt stof, hvor forfatterne på glimrende og lødig vis får opsummeret og konkluderet på områder inden for faget, hvor der typisk har måttet anvendes kompendier af kopier for at give de studerende et lignende indblik. Det gælder eksempelvis et område som livshistorie, som Mogens Sørensen har skrevet om; mundtlig fortælling, hvor Lene Brok som selv har skrevet en anbefalelsesværdig bog om fortælling, får opsummeret de væsentligste pointer fra sin egen bog og eksempelvis Cecilie Boghs artikel om børne- og ungdomslitteratur. Her skabes der et overblik og et afsæt, som man kan gå videre med og som i alle artiklerne medfølger dels en omfattende liste med referencelitteratur (som også kan være

vejledende videre læsning for lærerne) og dels lister over anbefalet videre læsning. Det er artikler, hvor jeg selv som lærer og underviser i DKK er på kendt grund og er glad for at slippe for de kompendier, som jeg ellers har udleveret.

Samtidig har jeg med glæde og interesse kunne læse lignende artikler, der har udfyldt huller i min viden inden for det nye fag. Eksempelvis Vibeke Toft Jørgensens artikel om tosprogede børn og Gunna Funder Hansens artikel om kulturmøder i pædagogisk arbejde har her været rigtig gode at læse for mig, som ikke har beskæftiget mig så meget med denne del af det nye fag. Jeg forestiller mig også, at bogen også vil være god ift. at skabe et fælles overblik på lærerside.

Og så er der artikler som udfylder huller i det hele taget: Mette Christensens artikel om Alternativ og supplerende kommunikation – pædagogisk arbejde med mennesker uden talesprog får f.eks. samlet givet et overblik over et område som er meget dårligt beskrevet og hvor det har været svært at henvise til litteratur, når studerende har ønsket at fordybe sig i arbejde med eksempelvis udviklingshæmmedes udtryk og muligheder gennem kommunikation at få indflydelse på eget liv. Jeg er dog ked af at der ikke her bl.a. henvises til Kim Rasmussens mangeårige arbejde med udviklingshæmmedes arbejde med fotomediet^c, ligesom hele det felt som handler om æstetisk arbejde med mennesker med funktionsnedsættelser – trods det at mange af vores studerende laver en del projekter inden for dette – er ufatteligt lidt beskrevet i faglitteraturen. Dette ligger uden for Mette Christensens ærinde, men det må siges at være en kommende opgave at få DKK-faget ordentligt belyst inden for dette felt.

Alt i alt er det altså en grundig, sober og lødig grundbog, som får opsummeret faget dér hvor der står lige nu.

Og så de blandede bolscher!

Der altså to gode grundbøger på markedet som absolut kan anbefales – både til de førsteårsstuderendes initierende møde med faget og til det højere niveau, der skal etableres gennem uddannelsen og som også vil være gode bøger for lærerne

ift tilrettelæggelse af undervisningen i faget samt et fælles afsæt. Og vil jeg sige ift. praksisfeltet som tydeliggørelse af det nye fagfelt og udvikling af professionen.

Det kan ikke siges om den tredje bog, der præsenterer sig som grundbog: Dansk, kultur og kommunikation – for pædagoger. For det første virker bogen som hastværksarbejde. Forlaget har i samme hug udgivet grundbøger til tre andre fag i uddannelsen, nemlig de tre linjespecialiseringer i hhv. Udtryk musik og drama; Værksted, natur og teknik og Sundhed, krop og bevægelse. Og man kunne godt få den tanke at der var spekuleret i at der måtte være et marked for nye grundbøger inden for disse fag! Jeg skal ikke udtale mig om de andre bøger, som jeg ikke har læst. Men denne her får ikke løftet opgaven. Artiklerne har et præg af at være tilfældigt sammensat, der er ikke tænkt redaktionelt på at skabe en ordentlig sammenhæng eller at få faget og dets områder til at fremtræde som en helhed, hvorudfra der også kan etableres et grundsyn. Artiklerne formår derfor heller ikke konstruktivt at gå i dialog med hinanden eller anspore til videre læsning. Typisk vil det derfor også blive en bog, som man ikke vil anbefale de studerende at købe fordi den bliver for tynd og for fragmenteret ift. faget.

For det andet kan jeg blive i tvivl om, hvem der egentlig er tænkt på som læser. Nogle artikler har i hvert fald set med mine øjne ikke en klar relevans for de studerende. Det gælder eksempelvis Niels Mors' let lamenterende betragtninger over danskfagets historik i pædagoguddannelsen i indledningsartiklen Dansk i spil. Det tror jeg ikke vil sige de studerende ret meget. Deres møde med faget etableres i nu'et – i den virkelighed og faglighed som faget er i dag med den ny bekendtgørelse og det er lige nøjagtig dét, de skal forholde sig til, selvom vi "gamle" danskklærere piver lidt ude i kulissen. Det samme gælder Helle Bendix' og Sten L. Vestergårds artikel om Dansk og kommunikation, hvor forfatterne forsøger at give et bud på, hvorledes dansk og kommunikation kan spille sammen i et fagsamarbejde. Det resulterer i et eksperiment med at applicere kommunikationsteorien på analysen af en billedbog. Men det virker mere på

mig som et tankeeksperiment rundet af den usikkerhed, der opstår, når en ny faggruppe skal finde sine ben og gå i takt – klodset fordi kroppene kan bevæge sig koordineret. Det gør selvfølgelig ondt at se en af mine yndlingsbilledbogforfattere – Kim Fupz Aakeson – blive maltrakteret på en måde, hvor fiktionen ikke respekteres som fiktion og æstetisk udtryk. Men samtænkningen af de to fagområder kan, som jeg beskrev det oven for, sagtens lade sig gøre uden at det ene fagområde bliver kulisse for det andet.

En tredje ting, jeg synes er problematisk ved bogen, er at niveauet i artiklerne er uens, og nogle af artiklerne mangler både teoretisk og indholdsmæssig tyngde. Anne Scott Sørensen har skrevet en velfunderet artikel om Kalejdoskopisk ungdom, som absolut kan bruges i undervisning og til at blive klog af, fordi den også giver plads til at læseren både kan få anlagt nogle perspektiver på unge og ungdomskultur og lejlighed til selv at reflektere videre. Helle Johnsen har en god, men desværre alt for kort artikel om Æstetiske læreprocesser i børnehøjde. Dvs. der bliver ikke plads til at berøre emnet andet end overfladisk og etablere en række centrale begreber – hvilket kan ærgre rigtig meget, da hun i sine antropologiske undersøgelser af børns egenkultur både kan igangsætte væsentlige diskussioner af børns kultur, kulturpædagogisk arbejde og videnskabelse i praksisfeltet, som har betydning i det nye fag. Sadedin E. Jepsen artikel om Børn og medier har sit udgangspunkt i praksisfeltet med nogle udmærkede anvisninger på, hvorledes man konkret man konkret kan kvalificere det pædagogiske arbejde med computeren, men det er ikke en artikel der får sat medierne på plads i større teoretisk ramme end sig sat diskussioner af det mediepædagogiske arbejde på dagsordenen – det gælder også Lena og Bente Sidenius' i øvrigt sympatiske artikel om Sproglige kompetencer i dagtilbud, der følger hal i hæl på samme forfatteres artikel om Sprogudvikling og sprogstimulering. Det er i høj grad artikler som lægger sig på et "praksisviden" niveau, men som ikke løfter problemstillingene ret meget op over eller sætter dem på plads i en større teoretisk ramme. Redaktøren Pernille Bjarnhof Storm bidrager selv med en

artikel om fortælling, børn og livshistorier, som stort set ikke er mere end et kort opkog på hhv. Karin Flensborgs og Kirstens Thonsgaards bog om fortælling samt Marianne Horsdals bog om livsfortælling. Begge forlæggene spændende og værdifulde bidrag også i det gamle danskfag – sådan set havde det været mere oplagt at lade forfatterne selv komme til orde, i stedet for at servere dem i alt for fortyndet udgave.

Kort sagt så er den tredje bog i rækken en tynd kop te – eller måske netop en bolcheblanding, hvor man typisk får ryddet skålen for de mest velmagende og stort set ikke spiser resten. Og det ville bogen altså også være selvom den ikke havde fået konkurrence fra to andre, og langt lødigere og gennemtænkte udgivelser. Måske er spørgsmålet også, hvor mange grundbøger et enkelt fag kan bære. De studerendes pengepung er nok ikke til at købe flere end de to, jeg i første omgang har anbefalet. Og det rækker faktisk også!

Noter

a Niels Mors: Dansk i spil, fra Pernille Bjarnhof Storm (red): Dansk, kultur og kommunikation, Frydenlund 07

b Generelt er de studerendes gennemsnitsalder faldet og stadig flere begynder på uddannelsen lige efter gymnasiet.

c Bl.a. beskrevet i Når de udviklingshæmmede kommer til billedet, VERA nr. 4/98, og Visuelle ytringer, Social Kritik 65/66 1999.